

ОСОБЛИВОСТІ ДЕПОЗИТНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ УКРАЇНИ

Бірюк В.С.

Національний авіаційний університет, Київ

Науковий керівник – Кочетков В.М., д-р екон. наук, проф.

Економічний розвиток будь-якої країни напряму залежить від функціонування банківського сектору. Задля зміцнення і покращення економіки країни, банківська сфера має бути стабільною та надійною. Цього можна досягти завдяки успішній реалізації стратегії розвитку банківської системи, проведення монетарної політики та ризик-орієнтованого нагляду НБУ.

Формування банківської системи України відбувається в умовах дії загальносвітових глобалізаційних процесів. Соціально-економічна нестабільність в країні протягом останнього періоду, недосконалість правових та організаційних засад функціонування банків як ділових підприємств негативно позначилися на їх фінансовій стійкості і ринковій вартості [4].

Комерційні банки здійснюють свою діяльність залучаючи вклади та депозити, тобто формуючи власні кошти, які вони спрямовують на операції з кредитування, держави та громадян, випуску кредитних засобів обігу. Розглянемо більш детально переваги та недоліки депозитного обслуговування в Україні.

За визначенням НБУ та «Положенням про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій», депозит (вклад) – це угода, щодо якої фізична або юридична особа (вкладник) розміщає кошти в готівковій або безготівковій формі (вклад), у валюті України або в іноземній валюті на іменному рахунку у банку на визначений строк зберігання або без зазначення такого строку, а сторона що прийняла вклад (банк) зобов'язується виплачувати вкладникові таку суму та проценти на нього або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором [1; 5].

Зрозуміло, що безперечними перевагами при цьому для клієнта банку є збереження та примноження коштів. Щодо банку, перевагами депозиту є залучення додаткових ресурсів для кредитування населення та бізнесу під прибуткові для банку відсотки. Також є плюси і для держави – завдяки вкладам на депозит відбувається прискорення обігу національної грошової одиниці та покращення економіки країни. Проте існує багато ризиків.

Одним зі стратегічних ризиків є прагнути неправомірно виграти за рахунок іншого. Це означає, що справжній виграш може бути тільки спільним, а намагання суб'єктів банківських відносин виграти поодиноці зрештою закінчується провалом для усіх.

В нашій країні найбільшою загрозою в банківській сфері є банкрутство банку. У такому випадку всі кошти, які зберігалися на депозиті будуть втрачені, а компенсацію до 200 тис. грн. можна отримати тільки в тому випадку якщо банк був членом Фонду гарантування вкладів. Чимало ризиків приховано у

деталіях депозитного договору, через які банк може зруйнувати довіру між собою та клієнтом. Також існує загроза інфляції, через що в реальному вимірі клієнт може не отримати дохід по депозитній операції. Отже, поклавши гроші на депозит він ризикує зменшити вартість своїх накопичень.

Шахрайство при прийомі депозитів теж поширене. Трапляється, що співробітники банків замість того, щоб класти гроші на рахунок клієнта, просто забирають їх собі. Бувають такі порушення: по-перше, заниження внесеної суми депозиту в банківських документах, по-друге, зарахування грошей по депозиту на інший рахунок або списання грошей з депозитного рахунку [6]. Так, керівниця відділення одного з банків в Україні протягом десяти років за підробленими документами списувала гроші клієнта з його депозитного рахунку. Всього вона незаконно отримала 60 тисяч доларів [3].

Національний банк України рекомендує при відкритті депозиту у банку звернути увагу на такі пункти:

1) з'ясуйте відсоткову ставку (короткі депозити мають нижчу ставку, ніж довгострокові);

2) оберіть валюту депозиту (гривні, євро чи долари США – потрібно звертати увагу на інфляцію та конвертацію);

3) оберіть спосіб отримання відсотків (відсотки, що надходять на Ваш поточний рахунок щомісяця чи щокварталу, або залишайте відсотки на депозитному рахунку, щоб відбувалась капіталізація);

4) уважно прочитайте договір [2].

Отже, для того щоб попередити та мінімізувати ризики пов'язані з вкладами потрібно дотримуватись таких дій: по-перше, перед тим як обрати банк зверніть увагу на певні критерії, за якими визначається надійність банку. Наприклад, фінансова установа обіцяє відсотки за депозитом, які набагато вищі за середні по країні. Це може стверджувати про те, що у цього банку існують великі проблеми з ліквідністю, саме тому він намагається залучити якомога більше грошей, бо не може впоратися з поточними виплатами [7]; по-друге, недержавний банк має бути учасником Фонду гарантування вкладів. В разі банкрутства це допоможе повернути клієнту свої кошти, при цьому йому доцільно розміщувати депозити в декількох банках; по-третє, обравши банк потрібно проаналізувати новини та відгуки про нього. Якщо більшість інформації носить негативний характер, то краще такому банку свої кошти не довіряти. Щоб остаточно впевнитися у тому, що банк є надійним, потрібно ознайомитися із найважливішими фінансовими показниками організації. При цьому потрібно проаналізувати відсутність чи наявність збитків.

При оформленні депозиту потрібно читати всі документи, робити копії та зберігати їх до закриття депозитного рахунку. Поклавши гроші на депозит, потрібно якомога частіше перевіряти стан свого рахунку.

Список використаних джерел:

1. БАНКІВСЬКИЙ ВКЛАД (ДЕПОЗИТ) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123143&cat_id=122978

2. Інструкція для споживачів: на що звертати увагу, коли відкриваєте депозит у банку? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/files/lipicХаaujПхja>

3. Керівниця відділення банку у Києві привласнила 60 тис. доларів клієнта [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zaxid.net/kerivnitsya_viddilennya_banku_u_kiyevi_privlasnila_60_tis_dolariv_kliyenta_n1513019

4. Кочетков В. М. Сутність та методологічні аспекти ринкової оцінки вартості банку [Текст] /В. М. Кочетков // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – Т. 19. – С. 17-23.

5. Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>

6. Шахрайство з депозитами: що робити, якщо пропав депозит з банку в 2021 році [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bankchart.com.ua/depoziti/statti/depozitne_shahraystvo

7. Як зменшити депозитні ризики при банківській "турбулентності" [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://blog.liga.net/user/otitamyr/article/30791>